KOREA FRA KRIG TIL KRIG

Af Erik Reske-Nielsen

Det koreanske problem er et barn af 2. verdenskrig. Før denne var Japans herredømme over halvøen i almindelighed internationalt anerkendt, og ingen magt drømte om at skabe et frit Korea. Med krigsudbruddet i Stillehavet i december 1941 blev der vel skabt mulighed for, at de allierede kunne gå ind for koreanernes befrielse, men først ved Cairo-erklæringen i december 1943 blev der givet tilsagn herom, idet Roosevelt, Churchill og Chiang Kai-shek lovede, at Korea skulle blive frit og uafhængigt, „når tiden var inde".

Senere blev Korea nævnt på Yalta-konferencen i februar 1945, hvor amerikanerne pegede på landet som et muligt formynderskabsområde for flere magter. Russerne gjorde ikke indvendinger herimod, og synspunktet blev efter Roosevelts død uddybet i meningsudvekslinger mellem Washington og Moskva. Løfterne fra Cairo blev gentaget i Potsdam-erklæringen 26.7.1945, og efter at Sovjetunionen den 8. august var trådt ind i krigen mod Japan, gav Kreml sin officielle tilslutning til disse principper. I Potsdam var der desuden blevet truffet aftale om 38. breddegrad som demarkationslinie mellem en nord- og sydzone, der skulle besættes af henholdsvis russere og amerikanere.

Næste gang Korea kom til debat på en stormagtskonference var på Moskvamødet i december 1945. Baggrunden for Koreas optagelse på dagsordenen var den kendsgerning, at det ikke havde vist sig muligt at faa et samarbejde i gang mellem de russiske og amerikanske myndigheder i Korea. Desuden var forholdene i landet så vanskelige, at en øjeblikkelig militær rømning og fuldt koreansk selvstyre ikke kunne komme på tale. Følgen blev, at Moskvakonferencen traf beslutning om oprettelse af en fælles amerikansk-russisk kommission, der skulle arbejde for dannelse af en provisorisk demokratisk regering i Korea og herunder få hjælp af „koreanske demokratiske partier og sociale organisationer". Desuden skulle fælleskommissionen efter samråd med den kommende provisoriske regering fremsætte forslag til en overenskomst for et femårigt formynderskabsstyre, administreret af U.S.A., Sovjetunionen, Storbritannien og Kina. Gennem disse beslutninger skabte Moskvakonferencen grundlaget for Koreas internationale stilling i den følgende tid.

I marts 1946 trådte fælleskommissionen sammen i Seoul, men allerede i maj blev møderne midlertidigt indstillet. I april 1947 fandt derefter en noteudveksling sted mellem Washington og Kreml om sagen, og i maj kunne fælleskommissionen genoptage sit arbejde efter et års pause. Der skete i de følgende uger nogle fremskridt henimod et russisk-amerikansk samarbejde, men i juli

blev de videre forhandlinger udsat på ubestemt tid, og forsøg på at løse krisen ved direkte forhandlinger mellem den russiske og den amerikanske regering slog også fejl. I oktober forlod Sovjet-delegationen derpå Seoul, og fælleskommissionen var således sprængt.

U.S.A. forelagde nu Korea-spørgsmålet for F.N.s generalforsamling med det resultat, at denne i november 1947 imod Sovjetblokkens stemmer besluttede at nedsætte en kommission, der i selve Korea skulle undersøge problemet. 8.1.1948 begyndte F.N.-kommissionen sit arbejde, og siden da har udviklingen i landet til stadighed været under observation fra F.N.s side. Iagttagelserne er nedfældet i flere rapporter til generalforsamlingen og udgør det bedste eksisterende kildemateriale med hensyn til udviklingen i Korea, selv om man skal være forsigtig med at tilskrive det absolut upartiskhed i alle spørgsmål. På grund af Sovjetunionens afstandtagen fra generalforsamlingens beslutning om kommissionens virksomhed, blev der nægtet den adgang til Nordkorea og syd for 38. breddegrad demonstrerede kommunister og sovjetsympatisører imod den og søgte på forskellig måde at hindre dens virksomhed.

Den næste vigtigere begivenhed fandt sted, da Sovjetunionen i oktober 1948 anerkendte den i Pyongyang oprettede nordkoreanske regering, der tillige omfattede repræsentanter fra den amerikansk-besatte del af landet, og juledag samme år efterfulgtes denne beslutning af en tilbagetrækning af de russiske styrker i Korea.

U.S.A. anerkendte i januar 1949 den sydkoreanske regering i Seoul, og i første halvdel af året foregik tilbagetrækning af størsteparten af de amerikanske tropper. Noget amerikansk militær blev der dog efterladt som instruktører for den sydkoreanske hær. Forinden var der blevet sluttet en russisk-nordkoreansk venskabs- og bistandspagt, og i januar 1950 fik den et modstykke i en aftale mellem Sydkorea og U.S.A.

Dette er hovedtrækkene i den ydre udvikling i Korea-spørgsmålet frem til krigsudbruddet den 25. juni 1950. Der kan ikke herske nogen tvivl om, at disse forhold bærer et hovedansvar for krigen i Korea, og at dens dybeste årsag er fjendskabet mellem U.S.S.R. og U.S.A., men ved siden heraf har indre koreanske forhold — til dels i vekselvirkning med storpolitikken — spillet skæbnesvangert ind.

Japanervældet.

For forståelsen heraf er det nødvendigt at gå lidt tilbage i tiden. Et nyt afsnit i Koreas historie begyndte med freden i Portsmouth 1905, da landet kom under japansk indflydelse, for derefter at blive annekteret i 1910. Herved tilintetgjorde man ikke alene Koreas hidtidige selvstændighed, men det blev også revet ud af sin gamle forbindelse med det kinesiske rige. Japanernes mål var at gøre landet til en koloni, og i overensstemmelse hermed bosatte flere hundrede tusinde japanere sig i Korea, mens mange koreanere søgte vest- og nordpå til Manchuriet og Sibirien. Resultatet af den japanske kolonisation blev, at henved halvdelen af jorden kom i japansk eje, mens den overvejende del af resten tilhørte godsejere, der mod andel op til 50 % i høsten lejede jorden ud til fæstebønder. Hele administrationen kom på japanske hæn-

der eller blev — for de lavere stillingers vedkommende — givet til koreanere, der var villige til et samarbejde med erobrerne. Japansk blev det officielle sprog, og i skolerne undervistes på japansk. En vigtig mission havde Korea efter Tokios mening i at være Japans kornkammer, og øriget dækkede normalt sit underskud på ris gennem tilførsler fra Korea. Den koreanske risproduktion steg da også stærkt under japanervældet, men til trods herfor dalede befolkningens egen forsyning, idet japanernes beslaglæggelser af ris stadig voksede.

Dog indlagde japanerne sig på visse områder fortjeneste i Korea, først og fremmest ved at grundlægge en betydelig industri og et stort jernbanenet. Det var navnlig, efter at Japan havde underlagt sig Manchuriet og var kommet i krig med Kina, at interessen for Koreas muligheder tog til. Nødvendigheden af troppe- og forsyningstransporter førte til en hurtig udbygning af vej- og jernbanenettet, og krigen gjorde det hensigtsmæssigt at skabe en industriproduktion på grundlag af landets rigdomme på kul og vandkraft og dets betydelige mineralforekomster.

Den hårdhændede japanske okkupation havde allerede på et tidligt tidspunkt medført, at koreanske emigranter forsøgte at skabe en frihedsbevægelse, og i 1919 kom det i selve Korea til store uafhængighedsdemonstrationer, der imidlertid blev slået brutalt ned. Kort efter dannede koreanske flygtninge i Shanghai en provisorisk regering med dr. *Syngman Rhee* som præsident og general *Li Tung-hui* som ministerpræsident.

Modsætningerne inden for den koreanske frihedsbevægelse var imidlertid store. Den udpræget højreorienterede Rhee rejste snart til U.S.A., hvor han opholdt sig indtil 1945, men hans linie fortsattes i Shanghai af den lige så konservative *Kim Koo*. General Li var derimod kommunist og ønskede at genvinde Koreas frihed ved Sovjetunionens hjælp og med støtte fra de mange koreanere i Sibirien. Således var der også blandt de landflygtige koreanere under japanervældet spirer til efterkrigstidens koreanske konflikt.

Befrielsen.

Også i selve Korea havde modstandsbevægelsen mod japanerne fænget og blev navnlig stærk, da Japans fald nærmede sig. Når omstændighederne tages i betragtning, kan det ikke undre, at kommunisterne spillede en fremtrædende rolle i den koreanske frihedsbevægelse. De fik deres chance ved Japans kapitulation. Den røde hær var straks efter krigserklæringen til Japan 8.8.1945 rykket ind over grænsen og nåede hurtigt frem til den 38. breddegrad. Overalt byggede den sin administration på modstandsgrupperne. Derimod landede amerikanerne først i Sydkorea 8.9.1945, og da de nåede Seoul, fandt de en nationalkongres samlet med repræsentanter for frihedsbevægelsen i hele Korea. Den havde allerede bestemt, at der skulle oprettes en folkerepublik og havde nedsat en kommission, der i praksis skulle fungere som regering. Nationalkongressens leder var en moderat venstrepolitiker, *Lyuh Woon Hyung*. Foruden republikkens oprettelse havde kongressen besluttet konfiskation af al jord, idet man fastslog, at den enten tilhørte japanere eller kollaboratører. Endvidere skulle al industri, der havde været på japanske hænder, beslaglægges. Overfor ameri-

kanerne indtog kongressen en imødekommende holdning og tilbød samarbejde, men tilbudet blev afvist af den øverstkommanderende, general *Hodge*. Dette betød, at de amerikanske myndigheder underkendte nationalkongressen som revolutionær, hvoraf igen fulgte, at de var ude af stand til at styre landet ved hjælp af det net af folkekomitéer, der var blevet organiseret efter det japanske sammenbrud, og som alle støttede Lyuh Woon Hyung. Følgelig måtte general Hodge bibeholde det hidtidige administrationsapparat i landet, hvilket ville sige, at enten japanere eller kollaboratører fra japanertiden blev den amerikanske militærregerings første hjælpere med alt, hvad heraf fulgte af gnidninger med koreanerne. Det lykkedes dog i løbet af nogle måneder at få personalet i forvaltningen udskiftet, men da var der allerede sket betydelig skade.

Det var dog ikke alene med Lyuh Woon Hyungs folkerepublik, general Hodge nægtede at samarbejde. Også eksilregeringen i Chungking mødte en kold skulder, da den vendte hjem med Kim Koo i spidsen, således at militærregeringen for så vidt skiftede sol og vind lige mellem højre og venstre. Derimod forstod Syngman Rhee at vinde betydelig indflydelse hos amerikanerne, da han kom tilbage til Korea fra U.S.A., og gennem ham lykkedes det snart det koreanske højre at opnå en stærk position. Medvirkende hertil var dog også at venstre kategorisk vægrede sig ved at opgive den regeringsmyndighed, det havde tiltaget sig på nationalkongressen i Seoul, og som stadig opretholdtes gennem folkekomitéerne i mere fjerntliggende områder. I begyndelsen af december 1945 traf general Hodge foranstaltninger mod „folkerepublikken"s fortsatte aktivitet, og dermed var i virkeligheden højres magtstilling en kendsgerning, selv om forholdet mellem flere af højregrupperne og amerikanerne heller ikke var idyllisk, efter at Moskvakonferencens beslutninger var blevet kendt i Korea.

På denne tid, da amerikanernes popularitet i landet nåede lavpunktet, besluttede militærregeringen for dog at opnå nogen koreansk støtte at oprette et repræsentativt demokratisk råd, der trådte sammen 14.2.1946 og som skulle have rådgivende myndighed. Selv om det moderate højre og forskellige upolitiske og religiøse organisationer var repræsenteret, kunne rådet ikke siges at afspejle alle vigtigere politiske strømninger i Sydkorea; f. eks. deltog det sydkoreanske arbejderparti, der lededes af kommunisten og partisanen *Pak Heun Young,* ikke i rådet, der stort set domineredes af højre. Syngman Rhee blev præsident og Kim Koo vicepræsident.

I Nordkorea formede udviklingen sig helt anderledes. Russerne havde her stukket kursen af, før amerikanerne endnu var kommet i land i Korea. De japanske embedsmænd og kollaboratører var flygtet over hals og hoved, så snart den røde hær viste sig, og i stedet havde russerne bygget styret op på de koreanske folkekomitéer, der straks dukkede op overalt. Mange emigranter fra Sibirien og Manchuriet vendte desuden hjem og overtog nøglestillinger. De var i lighed med adskillige af modstandsbevægelsens ledere skolede kommunister og handlede i overensstemmelse med Sovjetunionens interesser, således at de russiske militærmyndigheder i det store og hele kunne nøjes med at øve indflydelse bag kulisserne.

Allerede 25. august 1945 kunne en „eksekutivkomité for det koreanske folk" derfor overtage magten nord for 38. breddegrad. Det betød, at den revolutio-

nære bevægelse, som general Hodge underkendte i Sydkorea ved sin ankomst til Seoul, havde sejret i nord. Eksekutivkomitéen med kommunisten *Kim Il Sung* som leder erklærede straks al jord for konfiskeret og al japansk industri for nationaliseret, og 9.2.1946 blev den erstattet af en „provisorisk folkekomité for Nordkorea", samtidig med at de forskellige politiske partier blev sluttet sammen til et enhedsparti.

Befrielsen og den første konsolideringsfase havde således formet sig vidt forskelligt nord og syd for 38. breddegrad. De revolutionære havde taget magten i sovjetzonen, men var blevet forhindret af besættelsesmagten i at gøre det samme i Sydkorea, hvor tværtimod højre ved begyndelsen af 1946 sad inde med al den indflydelse, der var overladt til koreanerne. I nord havde de fremmede militærmyndigheder holdt sig i baggrunden og i de kommunistisk beherskede folkekomitéer haft et fremragende instrument til at gennemføre den politik, de ønskede, mens amerikanerne i syd havde forbeholdt sig al magt og ikke formået at gøre nogen koreansk bevægelse til et villigt redskab. Allerede nu havde 38. breddegrad antaget karakter af en uoverstigelig kløft, selv om forholdet mellem stormagterne endnu ikke var blevet så tilspidset, at sagen ikke kunne klares ad den vej.

Koreanerne og Moskvabeslutningerne.

Et skridt fremad mod en løsning af det koreanske spørgsmål og skabelse af enhed eller i alt fald mere ensartede forhold i Nord- og Sydkorea blev som nævnt taget på Moskvakonferencen i december 1945, men det viste sig snart, at stormagtsaftalerne mødte kraftig modstand i visse koreanske kredse. Argumentet mod Moskvabeslutningerne var, at de skød afgørelsen om Koreas endelige uafhængighed ud i fremtiden og i det mindste for en fem-årig periode etablerede et russisk-amerikansk formynderskab over landet. Aftalerne fandt ganske vist tilslutning i Nordkorea og i venstreorienterede kredse i Sydkorea, men de toneangivende i den amerikanske zone, højrepartierne, erklærede straks Moskvabeslutningerne krig og oprettede en kampkomité til bekæmpelse af dem med den fra Chungking hjemvendte Kim Koo i spidsen. Om årsagerne til højres fordømmelse af Moskvaaftalerne kan der kun gisnes. Det er muligt, at man ønskede at slå mønt på det udbredte ønske om snarest at opnå fuld uafhængighed og blive de fremmede tropper både i nord og syd kvit, men det er også tænkeligt, at højres egentlige indvending mod udenrigsministrenes beslutning slet ikke gjaldt formynderskabet, men bestemmelsen om oprettelse af en provisorisk demokratisk regering for hele Korea, idet højre uden tvivl ville have de største vanskeligheder ved at klare sig, hvis denne aftale blev ført ud i livet. Højrepartiernes obstruktion fik desuden til følge, at russerne i fælleskommissionen overhovedet nægtede at tage hensyn til de partier, der ikke ville underordne sig den storpolitiske afgørelse; dette synspunkt ville amerikanerne imidlertid ikke anerkende, og konflikten herom blev en af de væsentligste årsager til fælleskommissionens sammenbrud og dermed til splittelsen af Korea i to stater med helt forskelligt politisk styre på hver sin side af den 38. breddegrad.

Kommissionen indstillede imidlertid sin virksomhed den 8. maj 1946, og

både på russisk og amerikansk side blev forhandlingernes sammenbrud signal til en skarpere kurs, således at modsætningerne mellem nord og syd herefter yderligere blev uddybet. Russerne forstærkede arbejdet på at få skabt en stærk regering i Nordkorea og at få kommunisternes magt gjort så effektiv som mulig. Samtidig gik amerikanerne videre ad den vej, de allerede var slået ind på. Koreansk støtte blev erhvervet fra højre, og demokratiske former søgtes indført i det politiske liv, idet der dog samtidig blev taget hårdere fat på kommunisterne og andre venstreorienterede.

Valgene i Sydkorea 1946.

Den amerikanske politik i Sydkorea bevirkede, at der i november 1946 fandt valg sted til en midlertidig lovgivende forsamling, hvortil de amerikanske militærmyndigheder udpegede halvdelen af medlemmerne. Tiden før valget var præget af øget spænding mellem højre og venstre, og af en række strejker. Selve valget resulterede i en klar sejr for højre, men mange vidnesbyrd i F.N.-kommissionens rapporter peger i retning af, at valgene foregik under et stærkt tryk fra godsejeres og arbejdsgiveres side, og at valgordningen som helhed begunstigede højre. En moderat højrepolitiker som *Kim Kiusic* protesterede overfor general Hodge imod valget og erklærede, at „venstrekandidaterne havde været handicappet af løbende politiundersøgelser". En anden omstændighed, der også bidrog til højres sejr, var den kendsgerning, at højrepartierne var adskilligt bedre organiseret end centrum og venstre, og ikke mindst at de disponerede over store midler. Ved organiseringen af højrepartierne spillede det også en stor rolle, at de havde herredømmet over administrationen og derigennem kunne skabe et net, der dækkede hele landet, mens de øvrige partier — bortset fra kommunisterne — ofte var lokalt begrænsede og derfor uden større muligheder.

De sejrende højrepartier var dels det demokratiske parti, også kaldet Hankook-partiet, dels „det nationale selskab til hurtig gennemførelse af Koreas uafhængighed" og endelig det koreanske uafhængighedsparti. Det største af disse var Hankook-partiet, der under ledelse af *Kim Sung Soo* nød støtte fra de koreanske godsejere og i særdeleshed måtte opfattes som deres parti. Syngman Rhee var leder af det nationale selskab og Kim Koo af uafhængighedspartiet, men noget hjerteligt forhold bestod der ikke mellem de tre grupper eller deres førere.

Højres overvældende flertal ved valgene til den lovgivende forsamling og de lidet betryggende omstændigheder ved afgørelsen foranledigede den amerikanske militærregering til fortrinsvis at udpege centrums- og moderate venstrepolitikere til den del af forsamlingen, der skulle udnævnes af general Hodge. Mest fremtrædende var de moderate højrefolk, Kim Kiusic og *Ahn Chae Hong,* mens det moderate venstre især blev repræsenteret af Lyuh Woon Hyung, der i september 1945 havde præsideret i den koreanske nationalkongres i Seoul. Der fandt også i 1947 en betydelig samling sted af centrum og det moderate venstre, uden at den herved opståede front dog var i stand til at træde effektivt op imod højre eller fortrænge dets indflydelse hos amerikanerne.

Det yderste venstre stod derimod helt uden for det officielle politiske liv i Sydkorea og havde ikke villet deltage i valgene til den lovgivende forsamling, idet det ikke ønskede at have noget at gøre med de højregrupper, der havde underkendt Moskva-beslutningerne. Kernen i yderste venstre var det sydkoreanske arbejderparti, der sammen med andre partier og foreninger af hel- eller halvkommunistisk anskuelse var organiseret i en national-demokratisk front. Foreløbig opretholdt disse grupper fuld legalitet, selv om der så tidligt som i efteråret 1946 var blevet udstedt arrestordre mod kommunistføreren Pak Heun Young.

Reaktion i Sydkorea 1947.

Den midlertidige lovgivende forsamling blev åbnet 12.12.1946, men den viste sig hurtigt ganske uarbejdsdygtig, idet højre straks nægtede at samarbejde med de medlemmer, der var udpeget af de amerikanske myndigheder, og som jo i overvejende grad nærede moderate anskuelser. Gennemførelsen af en valglov medførte de største vanskeligheder, og den jordlov, der med megen møje og besvær blev udarbejdet, var af en sådan karakter, at den ikke på nogen måde bidrog til at løse det presserende agrarproblem, men tværtimod sikrede godsejernes interesser.

Til trods for amerikanernes forsøg på at øve en modererende indflydelse var resultatet af den lovgivende forsamlings oprettelse således blevet, at højre havde konsolideret sin magtstilling. I det hele taget var eksperimentet ikke vellykket fra et amerikansk synspunkt. Militærregeringen havde ønsket gennem den politiske demokratisering at drage de ikke-kommunistiske koreanere ind i et samarbejde og derved få den støtte, amerikanerne hidtil havde savnet. Men udviklingen havde spillet alle kortene i hænderne på højre, og heraf fulgte igen, at oppositionen mere og mere så kommunisterne og deres folkefront som alternativet. Det kunne kun resultere i øget uro og stærkere revolutionære tendenser.

Til skuffelsen over den midlertidige lovgivende forsamlings virksomhed kom i løbet af 1947 en stærk terror mod yderste venstre. Arrestordren mod Pak i efteråret 1946 var optakten hertil, men et videre omfang tog aktionen først i april 1947, da det sydkoreanske politi arresterede en lang række ledere fra de partier og organisationer, der var tilsluttet folkefronten, bl. a. dennes fører *Pak Mun Giu* og formanden for det republikanske folkeparti, *Kim Won Bon,* såvel som adskillige fagforeningspolitikere. Politiaktionen fandt — med eller uden grund — sted samtidig med, at en brevveksling mellem *Marshall* og *Molotov* banede vejen for en genoptagelse af den russisk-amerikanske fælleskommissions virksomhed. På linie hermed lå, at der blev foretaget repressalier overfor folk, som fremførte klager til fælleskommissionen i Seoul, og at venstreorienterede centrumspolitikere blev myrdet af højre-terrorister, således Lyuh Woon Hyung. En ny forfølgelse af yderste venstre satte ind i august 1947 og motiveredes med, at man havde til hensigt at forebygge et kommunistisk kupforsøg, som man vidste var umiddelbart forestående. Folkefrontspressen blev nu forbudt, og de kommunistiske ledere, der ikke blev arresteret, gik under jorden og optog snart partisanvirksomheden fra japanertiden.

Fra fælleskommission til F.N.-kommission.

Det var i denne situation, den russisk-amerikanske fælleskommissions arbejde definitivt brød sammen, efterfulgt af U.S.A.s forelæggelse af Korea-problemet for F.N.s generalforsamling og udsendelsen af F.N.s Korea-kommission. Denne kommissions opgave skulle være at forberede og overvåge frie valg i hele Korea inden 31.3.1948, men kort efter sin ankomst blev kommissionen nægtet adgang til Nordkorea, hvorfor den 19.2. afgav rapport til F.N.s „lille forsamling", hvori U.S.S.R., der benægtede forsamlingens lovlighed, ikke havde sæde. Kommissionens indiske formand, Nanking-ambassadøren *K. P. S. Menon,* afviste her med tilslutning fra kommissionens flertal et amerikansk forslag om at lade afholde valg alene i den amerikanske zone; i stedet burde der, mente han, søges gennemført valg af politiske ledere fra begge zoner, hvorefter disse skulle mødes og med F.N. drøfte genskabelsen af Koreas enhed. Han advarede stærkt imod at følge en anden politik, idet en sådan ville kunne afstedkomme en eksplosion i Korea med skæbnesvangre følger for Asien og hele verden. Ved afstemningen afviste „den lille forsamling" imidlertid Menons og kommissionsflertallets indstilling og godkendte i stedet det amerikanske forslag. Ved afstemningen gik Australien og Canada, der begge havde deltaget i kommissionen, imod U.S.A.s politik, mens 11 andre lande undlod at stemme, heriblandt de skandinaviske. Beslutningen blev truffet den 26. februar, og umiddelbart efter fastsatte den amerikanske militærregering i Sydkorea valgene til 10.5.1948.

„Den lille forsamling"s afgørelse blev straks sanktioneret af de sydkoreanske højrepartier, mens centrum nu sagde helt fra. Det resulterede bl. a. i, at Kim Kiusec og 18 andre medlemmer af den lovgivende forsamling nedlagde deres hverv. Tiden op til valget formede sig også meget urolig, og selv Kim Koo tog nu afstand fra afholdelse af valg alene i Sydkorea.

Sydkoreanske valg 1948.

Den stærkeste agitation mod separatvalg i Sydkorea kom dog fra Nordkorea, hvor man samtidig med forhandlingerne i „den lille forsamling" havde proklameret at ville oprette en „folkehær" og en „demokratisk folkerepublik", hvis forfatning skulle vedtages i foråret 1948. Følgelig afholdtes i april en konference i Pyongyang mellem repræsentanter for de forskellige nordkoreanske instanser og for partier og organisationer i Sydkorea, der modsatte sig afholdelsen af separatvalg. Blandt de sydkoreanske deltagere var Kim Koo og Kim Kiusic, der sammen med de henved 600 andre delegerede deltog i udarbejdelsen af et manifest, der understregede kravet om Koreas enhed og fordrede valg afholdt i hele landet paa een gang samt tilbagetrækning af de udenlandske tropper.

Pyongyang-manifestet blev signalet til en voldsom strejke- og sabotagebølge i Sydkorea, og deltagelse af flere politikere fra det moderate højre, centrum og det moderate venstre i Pyongyang-konferencen øgede yderligere forvirringen i den allerede fuldstændig splittede opposition mod højre-regimet. Når endvidere tages i betragtning, at mange grupper nægtede at deltage i valgene, og når

hensyn tages til højre-partimaskinernes overvældende kraft, højres absolutte herredømme over administration og politi og ikke mindst godsejernes muligheder for at øve indflydelse eller tryk på de helt afhængige og analfabetiske fæstebønders stemmeafgivning, kunne valgresultatet udregnes på forhånd. Det blev da også en knusende sejr for Syngman Rhees „Nationale selskab til hurtig gennemførelse af Koreas uafhængighed" og Kim Sung Soos Hankook-parti samt de med disse partier allierede ungdomsorganisationer. Af den nye nationalforsamlings 200 medlemmer var 84 godsejere. Fra nordkoreansk side blev der gjort et stort nummer ud af en række voldshandlinger på valgdagen og i tiden umiddelbart forinden, men denne påstand om terror står hårdt imod F.N.-kommissionen, der 20.6. enstemmigt anerkendte valgene. Nationalforsamlingen havde forinden valgt Syngman Rhee til formand og samtidig vedtaget en proklamation, hvori den opfordrede til afholdelse af frie valg i Nordkorea snarest muligt for således at bane vej for Koreas frihed og enhed.

Regeringsdannelser.

I Nordkorea blev der i juli afholdt en ny konference i stil med Pyongyang-mødet i april, og man besluttede dels at afholde nyvalg til de nordkoreanske folkekomitéer, dels at forsøge på illegal måde at få valgt delegerede i Sydkorea. Forinden havde „den midlertidige folkekomité for Korea" i Pyongyang 1.5. vedtaget en forfatning for hele Korea. Den omfattede skabelsen af en nationalforsamling med sæde i Seoul, når dette blev muligt, og et 15-mands præsidium med funktion som regering, ligesom den fastslog statseje af produktionsmidlerne. Denne forfatning blev derefter godkendt af den forsamling, der efter valg til de nordkoreanske folkekomitéer og efter illegale valg i Sydkorea trådte sammen i Pyongyang i september 1948 og her formelt proklamerede den demokratiske koreanske folkerepublik. Forsamlingen bestod af 527 medlemmer, hvoraf 360 fra Sydkorea; denne sydkoreanske overvægt svarede til, at Sydkorea har henved 20 mill. indbyggere mod Nordkoreas 10 mill. I regeringen blev både nord og syd repræsenteret, selv om ledelsen tilfaldt den nordkoreanske kommunist Kim Il Sung. Det nye styres første handling bestod i en henvendelse til både de russiske og de amerikanske okkupationsmyndigheder om at forlade landet.

I mellemtiden havde også Sydkorea fået en forfatning d. 12.7., hvorefter nationalforsamlingen valgte Syngman Rhee til præsident, og d. 4.8. dannedes den første regering under ledelse af general *Li Bum Suk,* der havde været chef for de koreanske tropper, som kæmpede i den kinesiske hær imod japanerne. Endelig proklameredes den koreanske republik 15.8.1948. I oktober anerkendte U.S.S.R. på sin side regeringen i Pyongyang, mens U.S.A. i januar 1949 anerkendte Seoul-regeringen. Delingen af Korea var således fuldstændig, og to fjendtlige regeringer stod overfor hinanden, hver støttet af sin stormagt.

Evakuering.

En vis afspænding syntes dog at indtræde, da Sovjetunionen som svar på Kim Il Sungs henvendelse erklærede sig villig til at trække den røde hær tilbage

fra Nordkorea med det resultat, at de sidste russiske tropper forlod landet 25.12.1948. Allerede i oktober var der imidlertid udbrudt en stor militæropstand i Sydkorea, hvor byerne Suchon og Yosh var blevet besat af oprørere, og selv om det lykkedes at slå revolten ned, var den dog et umiskendeligt tegn på, at den guerilla-aktivitet, man havde kunnet spore tilbage til tiden før valgene i maj måned, var tiltagende. Samtidig forelå der i Seoul efterretninger om, at nordkoreanerne koncentrerede styrker fra den 250.000 mand stærke nordkoreanske „folkehær" langs 38. breddegrad. Stillet overfor disse oplysninger vedtog nationalforsamlingen 21.11. at opfordre amerikanerne til at lade tropper blive stående i Sydkorea uanset russernes rømning af Nordkorea. Henvendelsen blev vedtaget med 88 stemmer mod 3, men mere end halvdelen af nationalforsamlingen undlod at stemme, og kort efter trådte adskillige deputerede ud af den som protest.

Korea-spørgsmålet kom dernæst til drøftelse på F.N.s generalforsamling i december 1948, hvor man imod Sovjet-blokkens stemmer vedtog at anerkende Seoul-regeringen som det eneste lovlige styre i Korea. Endvidere besluttede generalforsamlingen, at den midlertidige Korea-kommission, der var blevet nedsat i 1947, skulle erstattes af en permanent. Dens opgave skulle bestå i et forsøg på at genoprette Koreas enhed. Også denne kommission nægtede Sovjet at anerkende, og den ukrainske repræsentant, der blev indvalgt i den, indtog aldrig sin plads. Desuden anbefalede generalforsamlingen hurtigst mulig tilbagetrækning af de udenlandske tropper. Efter denne afgørelse begyndte i 1949 en evakuering af de amerikanske styrker i Sydkorea. Den blev erklæret for afsluttet 29. juni, idet der på det tidspunkt kun var 500 mand tilbage, der skulle fungere som instruktører i den sydkoreanske hær.

Sydkoreas vanskeligheder.

Den følgende tids udvikling i Sydkorea var præget af en tiltagende splittelse mellem de højregrupper, der havde vundet valgsejren i maj 1948, men adskilligt mere alvorlig end den politiske situation tegnede sig dog den militære og økonomiske stilling. Ved amerikanernes tilbagetrækning havde den sydkoreanske regering påpeget, at landet ville komme til at ligge åbent for en nordkoreansk invasion, idet militærtræningen og oprustningen var langt længere fremme nord end syd for 38. breddegrad. Det kom også gentagne gange til skærmydsler langs grænsen, og to gange foretog regulære nordkoreanske tropper invasion på Ongjin-halvøen, der er en del af Sydkorea, men som kun har landforbindelse med Nordkorea. Endnu større bekymring foranledigede den voksende guerillaaktivitet mange steder og den upålidelighed blandt sydkoreanske militærafdelinger, der fik ganske betydelige styrker til at desertere til Nordkorea.

Den store uro i Sydkorea havde dog ikke alene politiske årsager, men fuldt så meget økonomiske. En kilde til megen forargelse var den afgørelse, der efter krigens slutning var blevet truffet vedrørende japansk ejendom syd for 38. breddegrad. Mens den i Nordkorea var blevet nationaliseret for industriens og handelens vedkommende og udstykket for landbrugets, havde den amerikanske militærregering fulgt en ganske anden kurs. Japansk ejendom var nok blevet

konfiskeret, men blev solgt videre til de koreanere, der havde penge; det betød, at jorden og virksomhederne samledes hos de folk, der i forvejen sad inde med store dele af produktionsapparatet — og adskillige af disse var mænd, der havde stået japanervældet nær.

Andre forhold blev dog nok så katastrofale for den sydkoreanske økonomi. Det var en tung arv, amerikanerne overtog efter japanerne i september 1945. Koreas økonomiske liv var blevet totalt desorganiseret i de sidste krigsår, mange vigtige forsyninger udeblevet, der var drevet rovdrift på mange sider af Koreas produktion og endelig var priserne steget ganske betydeligt. I det almindelige kaos forsøgte militærregeringen straks at klare vanskelighederne ved at ophæve priskontrol og rationering, men måtte snart skifte kurs igen. Det hjalp dog ikke meget. Prisstigningerne fortsatte med uformindsket fart, og en-gros-prisindex (1947 = 100) viser en forøgelse fra 19 i august 1945 til 264 fire år senere.

En hovedårsag til den alvorlige økonomiske situation lå i delingen af Korea ved 38. breddegrad. Sydkorea savnede både forsyninger og marked i Nordkorea — et savn, der naturligvis mærkedes lige så stærkt nord for breddegraden —, og også de økonomiske følger af Japans sammenbrud var i høj grad følelige. Hertil kom et øget befolkningspres, til dels forårsaget af koreanske flygtninge fra Nordkorea, men nok så meget af koreanere, der vendte hjem fra Japan og andre steder efter 1945.

Det alvorligste problem var dog nok jordspørgsmålet, og her blev det af uhyre betydning, at udviklingen havde lagt magten i hænderne på højre, før hele denne sag kom ind i sin afgørende fase. Militærregeringen havde taget det standpunkt, at det var et indre koreansk anliggende, som først kunne klares, når Sydkorea havde fået egen regering og parlament. Ganske vist gennemførtes der allerede i 1946—47 en række reformer, der begrænsede fæstebøndernes ydelser til godsejerne og gav dem en friere stilling end hidtil, men det afgørende spørgsmål om ejendomsforholdene i landbruget blev der ikke rørt ved, undtagen ved et dekret fra foråret 1948, hvorigennem amerikanerne tog et første skridt til en rimeligere fordeling af den jord, der havde tilhørt japanerne. De reformtendenser, der herved var begyndt at gøre sig gældende, blev imidlertid omgående kvalt, da den amerikanske kontrol over Sydkorea ophørte 15.8.1948 og Syngman Rhee og hans meningsfæller fik lov at boltre sig frit. De gennemførte ganske vist i 1948 og 1949 nogle jordreformer, men de var mere til fordel for godsejerne end for fæsterne og de jordløse, og hvad der var af virkelige reformbestemmelser, blev aldrig ført ud i livet.

Under sådanne omstændigheder stod det klart, at Sydkorea hurtigt kunne bukke under for den tiltagende kommunistiske virksomhed både nord og syd for 38. breddegrad, hvis der ikke udefra blev ydet tilstrækkelig økonomisk og moralsk støtte. Det kom frem, da udenrigsminister *Acheson,* i juni 1949 erklærede, at Sydkorea ikke ville kunne opretholde sin uafhængighed mere end et par måneder, såfremt der ikke blev ydet den sydkoreanske regering økonomisk hjælp, og en sådan blev da også bevilget med $ 150 mill. i løbet af 1 år. Hertil kom i september 1949 Koreas andel i en amerikansk bevilling til militære formål på $ 27.640.000 til Persien, Filippinerne og Korea.

Den amerikanske hjælp bevirkede vel nok nogen stabilisering af forholdene i Sydkorea, og i alt fald fik regeringen nu lejlighed til at træde kraftigere op imod partisanerne, ligesom den sydkoreanske hær blev udbygget uden dog at have større chancer for at indhente det forspring, Nordkorea havde i så henseende til trods for, at Sydkorea med sit dobbelt så store folketal normalt skulle være den stærkere part. Derimod kom der heller ikke nu noget reformarbejde i gang, og de politiske tilstande var fortsat højst uheldige. Splittelsen i højre, der var begyndt efter maj-valgene 1948, blev fortsat, og Syngman Rhees tilhængerskare skrumpede efterhånden stærkt ind. Nyvalg til nationalforsamlingen 31.5. 1950 var præget af tilbagegang for præsidentens parti, mens der blev valgt endnu flere uafhængige end i 1948, hvilket som helhed dog kun betød, at højrefolk havde afløst hinanden. En stærk kritik af styret i Korea var da også kommet til orde i F.N.s koreakommissions rapport i september 1949, og navnlig ankede man stærkt over regeringens forfølgelse af alle anderledes tænkende og af de voldsmetoder, den anvendte.

Udviklingen i Nordkorea.

Sydkoreas historie i årene 1945—50 fremtræder således ikke som noget idyllisk billede, men den har i alt fald een positiv side: begivenhederne er trådt klart frem, og der eksisterer et pålideligt materiale til belysning af udviklingen, hvilket dog mere skyldes F.N. og amerikanerne end de sydkoreanske myndigheder.

Hvad Nordkorea angår, er kildematerialet af meget tvivlsom værdi. Der eksisterer dårligt nok andre tilgængelige efterretninger end dem, der er fremkommet i russiske aviser og tidsskrifter, og dem, der stammer fra flygtninge fra Nordkorea. Begge grupper er i høj grad farvede, men desuagtet er det dog muligt at fremdrage de fleste vigtige træk i begivenhederne nord for 38. breddegrad siden august 1945.

Den tidligste udvikling i Nordkorea efter Japans sammenbrud er allerede blevet skildret (p. 4—5) med dannelsen af en „eksekutivkomité for det koreanske folk" 25.8.1945, skabelsen af den „provisoriske folkekomité for Nordkorea" 9.2.1946 og den russiske politiks hovedprincip, hvor man undlod egentlig indblanding, men virkede gennem de af de koreanske kommunister beherskede folkekomitéer og senere gennem en „national-demokratisk front" med det kommunistiske arbejderparti som det absolut førende. Efter lokale valg i november 1946 trådte i februar 1947 237 repræsentanter for folkekomitéerne sammen og konstituerede sig som nordkoreansk nationalforsamling. 146 af de 237 mandater tilfaldt repræsentanter for partierne i den national-demokratiske front, og heraf var igen de 88 fra det kommunistiske arbejderparti. De resterende 91 mandater tilfaldt såkaldte uafhængige. Nationalforsamlingen godkendte straks hele det hidtidige lovgivningsarbejde og dannede en ny folkekomité for Nordkorea, der denne gang ikke kaldtes „provisorisk" som den hidtidige. Formand for folkekomitéen blev Kim Il Sung, og foruden ham fik 15 andre medlemmer af arbejderpartiet sæde i den 22 mand stærke forsamling. 4 kom fra de to andre folkefrontspartier, og de resterende 2 var partiløse. En sammenligning med de østeuropæiske lande viser den store lighed mellem Nordkorea og folkedemokra-

tierne. Til billedet hører også en „folkemilits", der udstyrede folkefronten med væbnet magt, så den røde armé kunne holdes i baggrunden.

Efter dannelsen af folkekomitéen i februar 1947 fulgte i 1948 Pyongyang-konferencen mellem repræsentanter for nord- og sydkoreanere (se pag. 8), vedtagelsen af en koreansk forfatning og proklameringen af „den demokratiske koreanske folkerepublik" i september 1948. Dermed var Nordkorea fuldt udbygget i politisk henseende, og dets regering opretholdt kravet om at repræsentere hele landet.

Samtidig med at folkedemokratiet således blev skabt, fuldførte regimet den økonomiske revolution, der var blevet startet allerede i august 1945, og som skulle sikre det magten. De økonomiske problemer, myndighederne blev stillet overfor i Nordkorea, var på ingen måde lettere at løse end dem, man traf i Sydkorea, men det synes som om vanskelighederne er blevet klaret på en mere rationel og håndfast måde end syd for 38. breddegrad. Sin første økonomiske plan fik Nordkorea i 1947, og den blev i 1948 efterfulgt af en to-årsplan. De vigtigste beslutninger turde dog være nationaliseringsdekretet af 4.10.1946 og den store jordreform af 5.3.1946. Socialiseringen blev i første omgang indskrænket til virksomheder, der var i hænderne på japanere eller kollaboratører, men det ville rigtignok også sige størsteparten af alle større anlæg, og for landbrugspolitikkens vedkommende fastslog man en lignende fremgangsmåde, men tillige konfiskation af alle godser og udstykning af jorden til individuelle småbrug.

På dette grundlag kan udviklingen i Nordkorea i et og alt sammenholdes med de østeuropæiske folkedemokratiers struktur: Den økonomisk-sociale revolution, eet-parti-diktaturet gennem kommunisternes beherskelse af folkefronten og den dominerende russiske indflydelse gennem de kommunistiske ledere. Sikkert har begivenhederne i Nordkorea givet anledning til brydninger, og utvivlsomt har Kim Il Sungs regime faret hårdt frem imod enhver opposition inden for eller uden for folkefronten, men vort kendskab hertil er ringe. Det skyldes først og fremmest, at F.N.-kommissionen ikke fik adgang til Nordkorea og derfor ikke kunne fremlægge et så autoritativt stof som det, der har givet anledning til den hårde kritik af forholdene i Sydkorea, både — og især — af Syngman Rhees styre, men også af den amerikanske politik.

Det skal dog siges, at amerikanernes opgave i syd var langt vanskeligere end russernes i nord. Det synes, som om den amerikanske Korea-ekspert, George McCune rammer i centrum, når han i sin bog „Korea To-day" (London, 1950) resumerer (pag. 181) situationen i følgende ord: „Det store flertal af det koreanske folk i nord reagerede gunstigt overfor det russiske regime, især da det blev fulgt af mange af de revolutionære goder i et socialistisk samfund. I Syd-Korea blev på den anden side fundamentale friheder i et demokratisk samfund ikke synderligt værdsat af det koreanske folk på grund af manglende social reformvirksomhed og som følge af den uregulære form, demokratiet antog."